

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Petry Venclové, Ph.D. a JUDr. Aleše Korejtky ve věci

žalobce: **M. B.**
zastoupený advokátem JUDr. Davidem Mášou
sídlem Na Zderaze 1275/15, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Pracoviště ČSSZ Hradec Králové
Slezská 839, 502 00 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2017, č. j. 46000/002114/17/010/PT a rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2017, č. j. 46000/002105/17/010/PT,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 4. 2017 č. j. 46000/002114/17/010/PT **se zrušuje a věc se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 4. 2017 č. j. 46000/002105/17/010/PT **se zrušuje a věc se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalobce je povinen uhradit **soudní poplatek ve výši 7 000 Kč** na účet Krajského soudu v Hradci Králové, ve lhůtě do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- IV. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce JUDr. Davida Máši, advokáta, **náklady řízení ve výši 41 231,40 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu ve výroku tohoto rozsudku označených rozhodnutí žalované, kterými žalovaná podle § 90 odst. 5 zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 20. 2. 2017, č. j. 46005/005986/17/110/EV a rozhodnutí ze dne 20. 2. 2017 č. j. 46005/005988/17/110/EV, kterými byla žalobci uložena povinnost dle § 126 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 187/2006, o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“) uhradit regresní náhradu za vyplacenou dávku nemocenského M. B. ve výši 8 505 Kč a za vyplacenou dávku nemocenského Š. V. ve výši 64 676 Kč.

Žalobní body:

2. Žalobce uvedeným rozhodnutím předně vytýká, že pomíjejí smysl a účel zákona, když smyslem zákona o nemocenském pojištění je sice primárně to, aby i protiprávně jednající osoba měla zajištěnou vlastní sociální ochranu i přes své protiprávní jednání, avšak rovněž to, aby zde byla zachována rovnost mezi těmi, kdo skutečně vznik nároku společně zavinili.
3. Napadená rozhodnutí jsou dle žalobce nesprávná z důvodu chybného jazykového výkladu, kdy žalovaná i správní orgán I. stupně zaměňují pojmy „*zjištění*“ zaviněného protiprávního jednání a „*pravomocné vyslovení viny a trestu*“ za přestupek nebo trestný čin, čímž v rozporu se zákonem aplikovaly ustanovení § 126 zákona o nemocenském pojištění. Stejně pochybení vidí žalobce také v nesprávném jazykovém výkladu pojmů „*způsobení*“ skutečností rozhodných pro vznik nároku a „*zavinění*“ skutečností rozhodných pro vznik nároku, kdy zavinění je otázkou subjektivního vztahu k následkům, nikoliv toliko otázkou zavinění dopravní nehody. Žalobce tvrdí, že zavinění následků stanovil soudní znalec nejméně na 50 %.
4. Dále žalobce vytýká správnímu orgánu I. stupně procesní pochybení, kdy mu nebylo umožněno, seznámit se se spisem a navrhopat důkazy, když žalobce ani nevěděl, kdy bude správní orgán rozhodovat. Žalobce rovněž tvrdí, že snížení regresní náhrady odkazy na znalecký posudek a na příslušné ust. § 126 zákona o nemocenském pojištění uplatňoval již v průběhu správního řízení.
5. Na podporu svých tvrzení uplatnil žalobce důkazní návrhy znaleckým posudkem MUDr. F., který byl vyhotoven pro společnost Kooperativa Pojišťovna a.s., policejními protokoly o podání vysvětlení a o výslechu osob, které jely v předmětném vozidle.
6. Žalobce následně v doplnění argumentace na podporu uplatněných žalobních bodů odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 10. 2015, č. j. 10 A 96/2015-32 a na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2017, č. j. 31 Ad 1/2016–46.

7. Žalobce navrhl, aby byla obě napadená rozhodnutí žalovaného zrušena a věci vráceny žalované k dalšímu řízení.

Vyjádření žalované:

8. Žalovaná ve svém vyjádření trvala na právním posouzení věci, jak jej prezentovala v žalobou napadených rozhodnutích, a navrhla, aby soud žalobu zamítl. Dle žalované nelze vycházet ze znaleckého posudku, na který žalobce odkazoval, neboť znalec nespadá do okruhu osob podle § 117 odst. 5 písm. d) zákona o nemocenském pojištění, které jsou povinny informovat ve věcech nemocenského pojištění příslušný správní orgán o tom, že ve svém pravomocném rozhodnutí konstatovaly, že fyzická nebo právnická osoba způsobila vznik určité sociální události tím, že zaviněně porušila právní předpis. Žalovaná má za to, že pokud by sama učinila úsudek o spoluzavinění poškozených osob a v důsledku toho snížila regresní náhradu žalobce podle § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění, překročila by meze své zákonné činnosti ve smyslu ust. § 2 odst. 1, 2 správního řádu a rovněž by vybočila z ústavního principu uplatňování státní moci jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. K namítanému procesnímu pochybení pak žalovaná uvedla, že žalobci byla doručena příslušná oznámení o zahájení správních řízení, v nichž byl poučen o tom, že svá vyjádření a důkazní návrhy může uplatnit ve lhůtě do 15 dnů od doručení oznámení s tím, že poté bude ve věci rozhodnuto, čehož však žalobce nevyužil.

Okolnosti rozhodné ve věci:

9. Žalobce byl trestním příkazem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 28. 11. 2016, č. j. 22 T 52/2016-340 shledán vinným ze spáchání přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku a ze spáchání přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku. Uvedeného se žalobce dopustil dne 21. 6. 2016 tím, že jako řidič vozidla zavinil dopravní nehodu, při které bylo zraněno několik osob. Pro zde projednávanou věc jsou rozhodné osoby Š. V. a M. B., když tito poškození cestovali ve vozidle společně s žalobcem, přičemž nebyli na svých sedadlech připoutáni bezpečnostním pásem. V důsledku utrpěných zranění museli být oba poškození po určitou dobu v pracovní neschopnosti, při které jim byly vypláceny dávky nemocenského pojištění. Správní orgán I. stupně dne 17. 3. 2017 na Krajském ředitelství policie Pardubického kraje telefonicky ověřil, že nepřipoutání spolujezdce M. B. a rovněž tak spolujezdce Š. V. bezpečnostním pásem nebylo dosud přestupkově řešeno, sám k zahájení přestupkového řízení podnět nepodal. Správní orgán I. stupně vydal na základě shora uvedeného trestního příkazu, v němž byla skutečnost o tom, že shora jmenovaní poškození nebyli připoutáni, výslovně uvedena ve výrokové části, dne 20. 2. 2017 shora uvedená rozhodnutí, jimiž uložil žalobci povinnost uhradit regresní náhradu v částce 64 676 Kč a v částce 8 505 Kč.
10. Proti těmto rozhodnutím se žalobce včas odvolal, nicméně rozhodnutími žalované ze dne 18. 4. 2017 byla odvoláním naříkaná rozhodnutí potvrzena. Žalobce přitom jako odvolací námítky uplatnil tvrzení o spoluzavinění poškozených osob, což hodlal prokázat podklady shromážděnými orgány činnými v trestním řízení, když se konkrétně jednalo o protokol o nehodě v silničním provozu ze dne 21. 6. 2016, usnesení o sdělení obvinění ze dne 2. 9. 2016, a rovněž tak vydaným trestním příkazem a dále znaleckým posudkem MUDr. F., který byl vyhotoven pro společnost Kooperativa Pojišťovna a.s. V uvedeném posudku je ve

vztahu k poškozenému Š. V. dle tvrzení žalobce uvedeno: „Připoutání poškozeného by závažnost zranění poškozenému snížilo o cca 50 %.“ a dále ve vztahu k poškozenému M. B.: „Připoutání poškozeného by závažnost zranění poškozenému snížilo o cca 75 %.“ Žalovaná však při vydání žalovaných rozhodnutí vycházela z toho, že soudem nebylo v trestním příkaze konstatováno, že by se ze strany poškozených jednalo o zaviněné protiprávní jednání, tudíž uzavřela, že se nejednalo o spoluzavinění shora jmenovaných poškozených osob pro účely uplatnění regresní náhrady, přičemž nelze využít uvedený znalecký posudek, neboť se nejedná o pravomocné rozhodnutí soudu nebo správního orgánu a dále se nejedná o posudek, který by byl zpracován pro účely stanovení regresní náhrady (str. 3 žalovaných rozhodnutí).

Posouzení věci krajským soudem:

11. Krajský soud před samotným meritorním posouzením věci předesílá, že správní soudnictví poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob, přičemž, jakkoliv se z určitých soukromoprávních úhlů pohledu může jevit posuzování regresní náhrady dávky nemocenského jako nacházející se mimo rámec správního soudnictví, tuto otázku již postavil najisto zvláštní senát zřízený podle zák. č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který v usnesení č. j. Konf 8/2014-25, [3227/2015 Sb. NSS], vyslovil tento závěr: „Rozhodnutí orgánů nemocenského pojištění o povinnosti zaplatit regresní náhradu podle § 126 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, není rozhodnutím správního orgánu o věci soukromoprávní ve smyslu § 46 odst. 2 [§ 68 písm. b)] s. ř. s. O žalobě proti takovému rozhodnutí je proto příslušný rozhodnout soud ve správním soudnictví.“
12. Krajský soud proto přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích řádně uplatněných žalobních bodů, a to podle skutkového a právního stavu v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1, 2 s.ř.s.) po veřejném projednání věci, když neprováděl dokazování důkazy navrženými žalobcem z důvodu jeho případné rozsáhlosti, jak rozvedeno níže, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Pro vyhodnocení důvodnosti žaloby je stěžejní právní výklad ustanovení § 126 odst. 1, 2 zákona o nemocenském pojištění, které stanoví podmínky regresní náhrady vyplaceného nemocenského požadované po subjektu, který svým protiprávním jednáním způsobil skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku.
14. V ustanovení § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, je přitom stanoveno: *Ten, kdo způsobil, že v důsledku jeho zaviněného protiprávního jednání zjištěného soudem nebo správním úřadem došlo ke skutečností rozhodným pro vznik nároku na dávku, je povinen zaplatit orgánu nemocenského pojištění regresní náhradu. Nárok na regresní náhradu nemá orgán nemocenského pojištění vůči pojištěnci, jemuž byla dávka vyplacena.* Žalobce uznává svoji povinnost zaplatit regresní náhradu za dávky nemocenského pojištění, které musely být vypláceny poškozeným v závislosti na jeho protiprávním jednání, jak je popsáno ve shora uvedeném trestním příkaze. Ke kolizi názorů procesních stran tohoto soudního řízení však dochází při výkladu rozsahu regresní náhrady ve smyslu ustanovení § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění, kde je stanoveno: *Jestliže skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, odpovídají orgánu nemocenského pojištění společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak. Je-li jednou z těchto*

osob pojištěnec, kterému byla dávka vyplacena, odpovídají orgánu nemocenského pojištění jen ostatní subjekty; výše regresní náhrady se přitom poměrně sníží. Spory o vzájemné vypořádání rozhodují soudy.

15. Žalobce se přitom domáhal aplikace ust. § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění nejpozději v odvolacím řízení, jak popsáno shora, s tím, že mu měla být poměrně snížena výše regresní náhrady dle míry spoluzavinění poškozených osob na způsobení skutečností rozhodných při vzniku nároku na dávku. Žalobce má za prokázané, že poškození nesou jistou míru zavinění při způsobení skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku, když z podkladů orgánů činných v trestním řízení, které nebyly ve správním řízení jako důkaz provedeny, a z trestního příkazu jasné plyne, že poškození nebyli ve vozidle připoutáni na sedadle bezpečnostním pásem.
16. Krajský soud sice souhlasí s nezpochybnitelným závěrem žalované, že orgánu nemocenského pojištění nepřísluší činit si úsudky o tom, zda byl spáchán trestní čin, přestupek či jiný správní delikt a o tom, kdo za něj odpovídá, nicméně předpoklad zaviněného protiprávního jednání podle ust. § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, není vázán na vyslovení viny za spáchání trestného činu, přestupku či jiného správního deliktu. Naopak postačuje, aby zaviněné protiprávní jednání bylo trestním či správním řízením prokazatelně zjištěno bez závislosti na vyslovení viny a kvalifikace protiprávního jednání a bez závislosti na uložení sankce. Akceptací výkladu žalované by došlo k nedůvodné restriktivní aplikaci uvedeného zákonného ustanovení. Lze totiž důvodně předpokládat, že pokud by zákonodárce skutečně hodlal vázat „zjištění“ spoluviny poškozené osoby na podmínku kvalifikovaného zjištění viny, pak by to učinil explicitně. Tento názor koresponduje se závěrem vysloveným v obdobné věci v rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 9. 2017, čj. 31 Ad 7/2016-64: *„V uvedeném významu považuje krajský soud za rozhodnou skutečnost pro vznik nároku na dávku trestními soudy vyjádřené spoluzavinění poškozeného, spočívající v porušení § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., dle něhož je řidič povinen mít za jízdy na motocyklu nebo na mopedu na hlavě nasazenou a řádně připevněnou ochrannou přilbu. Toto spoluzavinění nebylo z důvodů, uváděných v žalobě, tedy z důvodu zde citované zásady trestního soudnictví (nikdo nemůže být odsouzen za nedbalostní ublížení na vlastním zdraví), vyjádřeno ve výroku rozsudků Okresního soudu v Trutnově a Krajského soudu v Hradci Králové, nicméně z odůvodnění obou rozhodnutí soudů spoluzavinění poškozeného na rozsahu, závažnosti vzniklých poranění, dalším vývoji zdravotního stavu, délce hospitalizace, intenzitě léčby, prognóze vývoje zdravotního stavu, době a rozsahu omezení v obvyklém způsobu života, i šanci na restituci motorických a psychických funkcí a zároveň rozsahu pravděpodobnosti vzniku trvalých následků zcela jasně a přehledně vyplývá.“*
17. Obdobný přístup k výkladu ustanovení § 126 odst. 1, 2 zákona o nemocenském pojištění vyplývá i z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 10. 2015, č. j. 10 A 96/2015–32 (bod 19): *„Z obou žalobou napadených rozhodnutí vyplývá závěr, že protiprávní jednání žalobce, které bylo zjištěno pravomocným trestním příkazem Okresního soudu v Prachaticích, bylo příčinou dopravní nehody, v důsledku které vznikla dočasná pracovní neschopnost poškozeného D.S. a vznik této dočasné pracovní neschopnosti spočíval jen a pouze v přímé příčinné souvislosti s jednáním žalobce. Námitku spoluzavinění správní orgán I. stupně neakceptoval. Tento závěr není správný a neodpovídá ustálené judikatuře v oblasti*

civilního soudnictví i trestního soudnictví, čehož si jsou správní orgány vědomy, jak ostatně vyplývá z obsahu vyjádření k žalobě. Skutečnost, že při zahájení řízení Okresní správa sociálního zabezpečení ve Strakonici nedisponovala rozhodnutím, z něhož by bylo možné dovodit zaviněné protiprávní jednání poškozeného, a tudíž stanovit jeho podíl na vzniku dopravní nehody a tím i vzniku dočasné pracovní neschopnosti poškozeného, není pro posouzení výše regresní náhrady proti žalobci rozhodná. Úvaha žalovaného je chybná již v tom směru, že nebyla zaměřena na stanovení podílu D.S. na vzniku jeho újmy na zdraví. Správně měl správní orgán uvažovat o tom, zda dočasná pracovní neschopnost D.S. nevznikla kromě zavinění žalobce také v souvislosti s porušením jeho právních povinností. Správním orgánům lze přisvědčit v tom smyslu, že základní příčinou vzniku škody bylo porušení povinností ze strany řidiče osobního automobilu, avšak nelze přehlédnout významnou okolnost pro posouzení míry spoluzavinění poškozeného na vzniku škody, že do automobilu nastoupil, neboť nemůže být pochybnost o tom, že kdyby poškozený s vědomím, že řidič požil před jízdou alkohol, do automobilu nenastoupil a v tomto automobilu necestoval, ke škodlivému následku by nedošlo, a tudíž je i jednání samotného poškozeného podstatnou příčinou vzniku jeho škody na zdraví, v důsledku které vznikla pracovní neschopnost poškozeného. Okolnost, že došlo k porušení povinnosti zapnout si bezpečnostní pás ze strany poškozeného, pouze přispívá ke stanovení míry odpovědnosti poškozeného za vznik jeho pracovní neschopnosti.“

18. Lze poukázat i na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2017, č.j. 31 Ad 1/2016-46, podle kterého nepřipoutání poškozeného bezpečnostním pásem představuje spoluzavinění na výši vyplacených dávek nemocenského pojištění: „Podle § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění „[j]estliže skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, odpovídají orgánu nemocenského pojištění společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak. Je-li jednou z těchto osob pojištěnec, kterému byla dávka vyplacena, odpovídají orgánu nemocenského pojištění jen ostatní subjekty; výše regresní náhrady se přitom poměrně sníží.“ Z citovaného ustanovení je patrné, že při spoluzavinění poškozeného (pojištěnce) odpovídá škůdce orgánu nemocenského pojištění pouze v poměrné výši odpovídající míře jeho zavinění. K takové situaci došlo i v nyní projednávané věci, jak vyplývá mimo jiné z následujícího závěru Znaleckého posudku: „Závěrem konstatuji, že pan J. S. nebyl při předmětné dopravní nehodě nastalé dne 20. 7. 2012 připoután k sedadlu, na němž seděl, bezpečnostním pásem. Tímto porušením předpisů se nepochybně velmi významnou měrou spolupodílel na vzniku poranění, která u něj při této dopravní nehodě nastala. [...] Pracovní neschopnost pana J. S. pro zdravotní následky předmětné dopravní nehody by v takovém případě /při náležitém použití bezpečnostních pásů/ trvala pravděpodobně po dobu asi 5 týdnů.“ Nepřipoutání bezpečnostním pásem ze strany poškozeného tedy představuje spoluzavinění poškozeného na vzniklé škodě (vyplacených dávkách nemocenského pojištění), které je nutno zohlednit při určování výše náhrady škody, což potvrzuje mimo jiné také judikatura Nejvyššího soudu (viz rozsudek ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 4199/2013, či usnesení ze dne 19. 7. 2006, sp. zn. 5 Tdo 829/2006, oba dostupné na www.nsoud.cz). Žalovaná ani správní orgán prvního stupně ovšem spoluzavinění poškozeného nijak nezohlednily a žalobci uložily povinnost nahradit celou částku vyplacenou poškozenému za období od 20. 7. 2012 do 8. 4. 2013. Napadené rozhodnutí je tudíž v rozporu s § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění.“)
19. Ze správního spisu v dané věci jasně vyplynulo, že poškození Š. V. a M. B. nebyli při jízdě ve vozidle před nehodou připoutáni bezpečnostními pásy, když tato okolnost, tedy

porušení povinnosti přepravované osoby být za jízdy připoután na sedadle bezpečnostním pásem podle § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (silniční zákon), uvedenými poškozenými je nepochybná z výroku trestního příkazu vydaného ve věci žalobce Okresním soudem v Pardubicích dne 28. 11. 2016, č.j. 22 T 52/2016-340, neboť ve vztahu k oběma poškozeným je zde výslovně uvedeno: „*bezpečnostním pásem nepřipoutaný spolujezdec.*“ Tedy již v řízení před správním orgánem I. stupně byl ve správním spise založen jednoznačný podklad, v němž bylo soudem rozhodujícím v trestní věci žalobce pravomocně zjištěno, že poškozený Š. V. a rovněž tak poškozený M. B. nebyli připoutáni, přičemž je třeba dát zapravdu žalobci v tom, že porušení zákonné povinnosti podle § 9 odst. 1 písm. a) silničního zákona je zcela jednoznačné. Dovolávání se toho, že nebylo uvedené jednání jako jednání protiprávní explicitně v trestním příkaze označeno a dále toho, že nebylo o případném přestupku rozhodnuto, by bylo ukázkou nežádoucího formalismu, když z žádných okolností nevyplývá, nikdo totiž takové tvrzení v průběhu trestního řízení neuplatnil, že by se uvedená zákonná povinnost na některou z poškozených osob z důvodu jejich zdravotního stavu nevztahovala.

20. Žalovaná byla za takového skutkového stavu věci povinna udělat si úsudek o naplnění podmínky podle § 126 odst. 1, 2 zákona o nemocenském pojištění na základě zjištění soudu o tom, že poškození nebyli připoutáni. Dle názoru krajského soudu totiž nelze přehlížet skutečnosti na straně poškozených, které byly prokazatelně zjištěny, a to pouze proto, že vůči poškozeným nebylo vedeno samostatné přestupkové řízení. Důvod nezahájení přestupkového řízení není dostatečně legitimním důvodem pro nepřiznání poměrného snížení regresní náhrady žalobci, jak se stalo v dané věci, čímž došlo k zasažení jeho veřejných subjektivních práv. Nelze totiž odhlédnout od toho, že není v moci žalobce, aby vyvolal zahájení přestupkového řízení s poškozenými. I kdyby dal totiž žalobce podnět k zahájení přestupkového řízení podle § 42 správního řádu, neměl by proti případnému nezahájení správního řízení právní obranu. K tomu lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2010, č.j. 5 Ans 5/2009-139, kde tento soud vyslovil: „*Jak Nejvyšší správní soud již konstatoval např. v rozsudku ze dne 26. 6. 2007, č. j. 4 Ans 10/2006-59, zveřejněném na adrese www.nssoud.cz, žalobou podle ust. § 79 a násl. s. ř. s. se nelze úspěšně domáhat ochrany v případě jakékoli pasivity správního orgánu, ale pouze v případech, kdy správní orgán má povinnost vydat ve správním řízení rozhodnutí ve věci samé nebo má povinnost vydat osvědčení, kdy je tedy žalobce nositelem veřejného subjektivního práva na vydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Z ustanovení samotného ani ze souvisejících ustanovení však nelze nikterak dovodit, že by se v rámci ochrany proti nečinnosti mohla domáhat vydání rozhodnutí fyzická nebo právnická osoba v těch případech, kdy žádné správní řízení neběží, přičemž ona sama není s to svým úkonem takové správní řízení vyvolat a k jeho zahájení může dát pouze podnět. ...Na tomto místě je ovšem nutné zdůraznit, že podatelé podnětu k zahájení řízení z moci úřední se nemohou domoci zahájení řízení a následného vydání rozhodnutí ani pomocí jiných zákonných institutů, než je opatření proti nečinnosti, a to z toho důvodu, že jim na základě § 42 správního řádu ani jiného ustanovení tohoto zákona žádné takové právo nevzniká.*“ (Obdobně z novější judikatury pak lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 As 117/2017-46.)
21. Pokud šlo o obranu žalované v tom smyslu, že žalobce uplatnil konkrétní námitky o spoluvinně poškozených osob až v odvolání, je vhodné připomenout, že v daném typu

řízení nelze uplatnit tzv. koncentrační zásadu zakotvenou v ust. § 82 odst. 4 správního řádu, podle které se k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, přihlídně jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve, když namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním. Nejedná se totiž o řízení zahájené na návrh žalobce, nýbrž o řízení zahajované z úřední povinnosti, které je ovládáno zásadou vyšetřovací (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2012, čj. 1 As 136/2012-23 (bod 14): *„Použití zásady koncentrace správního řízení, tak jak je normována v § 82 odst. 4 správního řádu, má své výjimky. Především může být omezena dalšími principy správního řízení, zejména zásadami uvedenými v § 2 a § 3 správního řádu. K omezení koncentrační zásady může dojít zejména v řízeních, v nichž má být z moci úřední uložena povinnost. Zde je správní orgán povinen v souladu s § 50 odst. 3 správního řádu i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, čj. 5 As 7/2011-48, č. 2412/2011 Sb. NSS).“* Tedy žalovaná byla povinna řádně se vypořádat se všemi skutečnostmi uplatněnými žalobcem, byť by tyto skutečnosti explicitně uplatnil prvně až v odvolání. Nadto, jak již uvedeno shora, okolnost spoluzavinění vyplynula správnímu orgánu I stupně již z trestního příkazu, na základě kterého byla rozhodnutí o regresní náhradě vydána.

22. Vzhledem k uvedenému je zjevné, že správní orgány se vůbec nezabývaly možným snížením rozsahu regresní náhrady v závislosti na spoluzavinění poškozených osob, čímž porušily ust. § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění a současně ust. § 50 odst. 3, věty druhé správního řádu, podle kterého byly povinny v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, zde regresní náhrada, i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena, tedy byly povinny zjistit míru spoluzavinění poškozených osob na rozsahu a závažnosti způsobených poranění a tím i na délce související pracovní neschopnosti.
23. Krajský soud proto obě žalobou napadená rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.r.s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, v němž je žalovaná podle § 78 odst. 5 s.r.s. vázána vysloveným právním názorem soudu. Jak již uvedeno shora, krajský soud neprováděl dokazování důkazními návrhy žalobce (podklady shromážděné orgány činnými v trestním řízení a znalecký posudek MUDr. F.), neboť není oprávněn nahrazovat činnost správních orgánů. Za situace, kdy správní orgány žádné dokazování za účelem zjištění míry spoluzavinění poškozených osob neprovedly, by k takovému nahrazení činnosti správního orgánu soudem zjevně došlo (viz obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89: *„Soud rovněž musí zvažovat rozsah doplňování dokazování, aby svou činností nenahrazoval činnost správního orgánu.“*) Tedy žalovaná v nově otevřeném řízení bude vycházet ze skutečnosti, že shora uvedeným trestním příkazem bylo zjištěno porušení právní povinnosti poškozeného Š. V. a poškozeného M. B., které spočívalo v porušení zákonné povinnosti přepravované osoby být za jízdy připoután na sedadle bezpečnostním pásem podle § 9 odst. 1 písm. a) silničního zákona, přičemž rozsah snížení regresní náhrady požadované po žalobci bude v každé této věci předmětem dalšího dokazování. Bude totiž třeba posoudit, jaký vliv mělo porušení uvedené povinnosti být připoután za jízdy bezpečnostním pásem na závažnost zranění a na

délku související pracovní neschopnosti a tedy na výši vyplacených dávek nemocenského pojištění v každém jednotlivém případě jmenovaných poškozených. Obě napadená rozhodnutí žalované tak byla krajským soudem zrušena, aniž by soud předjímal konečný výsledek správního řízení, neboť žalovaný správní orgán ani správní orgán I. stupně se touto otázkou nezabývaly.

Náklady řízení:

24. Krajský soud uložil žalobci v souladu s ust. § 9 odst. 6 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), povinnost zaplatit soudní poplatek za podání žaloby proti dvěma rozhodnutím žalovaného správního orgánu, když soudní poplatek činí podle položky 18 bod 2 písm. a) sazebníku poplatků zákona o soudních poplatcích, za žalobu proti každému z rozhodnutí správního orgánu 3 000 Kč, a dále povinnost zaplatit soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, když soudní poplatek činí podle položky 20 sazebníku poplatků zákona o soudních poplatcích 1 000 Kč, neboť uvedené soudní poplatky nebyly žalobcem dosud uhrazeny ani mu k úhradě soudem předepsány.
25. Dále krajský soud rozhodl o náhradě nákladů řízení podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Žalobci tak krajský soud přiznal náklady právního zastoupení a úhradu soudního poplatku za žalobu proti žalovaným rozhodnutím. Při stanovení výše náhrady právního zastoupení postupoval krajský soud podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, (dále jen „vyhl. č. 177/1996 Sb.“) a přiznal žalobci proti žalované tyto účelně vynaložené náklady:
 - odměna advokáta za 5 úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, porada s klientem přesahující 1 hodinu, žaloba, replika k vyjádření žalované, účast na jednání soudu; naproti tomu soud neuznal doplnění právní argumentace k žalobě jako samostatný úkon, neboť žalobci nic nebránilo v tom, aby tato byla obsažena přímo v žalobě /§11 odst. 1 písm. a), c), d), g) vyhl. č. 177/1996 Sb./) dle § 7 bodu 5. ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d), § 12 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve výši 25 500 Kč (5 x 5 100 Kč);
 - paušální náhrada hotových výdajů advokáta za 5 úkonů právní služby po 300 Kč ve výši 1 500 Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.);
 - náhrada za zmeškaný čas za 6 půlhodin po 100 Kč, tj. 600 Kč;
 - cestovní náhrada ve výši 1516,80 Kč za cestu ze sídla právního zástupce žalobce v Praze do Pardubic k jednání soudu a zpět dne 18. 4. 2018 při celkové vzdálenosti 246 km dle výpočtu: základní náhrada za používání silničního motorového vozidla ve výši používání silničního motorového vozidla ve výši 4 Kč/km (§ 1 písm. b/ vyhl. č. 463/2017 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, dále jen „vyhl. č. 463/2017 Sb.“) x 246 km, tj. 984 Kč a výše náhrady za spotřebované pohonné hmoty při průměrné kombinované spotřebě 7,1 l/100 km a ceně pohonných hmot 30,50 Kč/l (§ 4 písm. a/ vyhl. č. 463/2017 Sb.) za 246 km, tj. 532,80 Kč;
 - navýšení o 21% DPH podle § 57 odst. 2 s.ř.s.
 - celkem náklady právního zastoupení činí 35 231, 40 Kč.

Jak již uvedeno shora, krajský soud přiznal žalobci proti žalované náhradu zaplaceného soudního poplatku za podání žaloby ve výši 6 000 Kč. **Celkové náklady řízení**, které je žalovaná povinna uhradit žalobci, tak činí **41 231,40 Kč**. Platební místo bylo určeno v souladu s ust. § 149 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) ve spojení s ust. § 64 s.ř.s. Lhůta ke splnění uložené povinnosti byla určena v souladu s ust. § 160 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 64 s.ř.s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 18. dubna 2018

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu